

Przedmowy

- 9 Od autorki
- 28 Od tłumaczy
- 30 Od redaktora naukowego

35 W poszukiwaniu własnego imienia

- 37 Historyk wewnątrz historii. Początek
- 42 Czy Wielkie Księstwo Litewskie było „ruskim Edenem”?
- 51 Przyłączyć się z prawami czy przyłączyć się do praw
- 56 Przysięga królowi i Koronie
- 57 Książęta jako oznaka suwerenności
- 63 O bonusach dla nowo przyłączonej szlachty
- 67 O języku w przywileju i poza nim: wszystko pod kontrolą
- 76 Własne prawo
- 81 Adwokaci dyskutują o związku Wołynia z Królestwem Polskim
- 84 Państwo, czyli kto?
- 87 Potrzeba własnego imienia
- 91 Unia jako zagrożenie dla „swojego” prawa
- 94 Szlachta broni wolności wyznania na sejmikach i sejmach
- 101 Szlachta z pomocą Kozaków stara się o uznanie Cerkwi
prawosławnej
- 110 Imię wypowiedziane i uprawomocnione
- 112 W poszukiwaniu miejsca na mapie
- 115 W poszukiwaniu definicji: wielowyznaniowy „naród ruski”
Melecjusza Smotryckiego
- 119 „Własne miejsce” w Rzeczypospolitej
- 121 Polityczny „naród ruski”
- 124 Adam Kisiel broni tytułów książęcych
- 127 O tożsamości. „Adres zameldowania”
- 130 „Adres zameldowania” i pamięć
- 133 Cegiełki tożsamości

139 Szlachecka codzienność: między konfliktem a „spokojem pospolitym”

- 141 Opowieści kryminalne: źródła sądowe jako niepewny świadek
- 145 Krzywe zwierciadło wspólnoty szlacheckiej, albo o sile
przypadku w rzemiośle historyka
- 152 Czytając pozew: książę Korecki sprawuje „bezbożny” sąd
- 162 O pierwszej ukraińskiej poetce
- 164 O szlacheckiej czci (ciąg dalszy)
- 170 O książęcej czci (zakończenie)

- 173 O władzy i autorytecie (sprawa o pojedynek)
- 177 O władzy i autorytecie (pan i sługa)
- 180 O władzy i autorytecie (ile pamięta społeczeństwo)
- 182 Ugoda
- 186 Inny jako obcy. Paszko Jedun przeciwko Mendlowi Trojnikowi
- 192 „Inny” jako swój – „inny” jako równy
- 196 Żydzi i Cerkiew
- 201 Co „powiedzieli” w sądzie bohaterowie banalnej
wołyńskiej historii?
- 206 O prostym ludzie, szlachcie i honorze
- 211 O „odpowiedzi rycerskiej”
- 216 Listy „odpowiednie”
- 222 O pojedynku
- 227 O pojedynkach pod dachem sądu

235 Rodzina szlachecka – portret we wnętrzu

- 237 Wybrać przyjaciela
- 241 Znaleźć narzeczoną
- 244 Umowa ślubna
- 248 Zaręczyny
- 252 Wesele
- 258 Jak szlachcice pokłócili się przez zasadę „dobra żona do żadnej
dobrej rzeczy nie jest mężowi przeszkodą”
- 264 Małżeństwo jako dobra decyzja
- 268 Żona jako „przyjaciół i towarzyszy”
- 272 Sąd: żona pod władzą męża
- 277 Małżeństwo: rozbieżność oczekiwań
- 282 Podstępny mąż
- 287 Wdowie niebios
- 293 Jeszcze o wolnościach kobiet i o władzy mężczyzn

297 Nadzorować, nie karząc. Sądowa codzienność

- 299 Skargi
- 304 Droga do sądu: świadectwo woźnego
- 308 Wasyl Hulewicz *versus* woźny Zachariasz Hulalnicki
- 315 Wręczyć pozew. Cena ryzyka
- 320 Przed bramą sądu
- 323 Przed sądem. Co ograniczało sędziowską swawolę?
- 329 Proces sądowy
- 332 Sprawa kryminalna – krzywda prosta
- 338 Najazdy – kryminalne i „proste”
- 344 Zabójstwa kryminalne i inne

- 351 Jak i dlaczego w XVI wieku unikano kary za zabójstwo
356 Sztuka perswazji: sądowe kontrowersje
360 Przysięga
367 Ta dziwna szkrutynia
374 O narodzinach więzienia
381 Napisać dekret
385 Łapówka czy wdzięczność
392 Cienka granica sprawiedliwości
400 Czym można było w Rzeczypospolitej obrazić króla?

407 Aktorzy „wielkiej historii”

- 409 W oczekiwaniu na apokalipsę
413 Co opłakiwał książę Korecki?
417 Dla zachowania jedności
423 Znakomici Wołynianie biorą sprawiedliwość w swoje ręce
429 Rzeczpospolita województwa wołyńskiego w obronie
porządku
434 O hierarchii władzy na Wołyniu
437 Rok 1632: łatwy wybór — trudne pytania

447 Zakończenie

- 449 Przyszła przeszłość: historia optymistyczna
465 Mapy
471 Słowniczek
473 Bibliografia
483 Indeks osobowy